

Бортун Микола Іванович,
кандидат юридичних наук

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

В умовах тотальної корупції, яка гальмує усі сфери суспільного життя країни, в тому числі і реформування правової системи України, важливе місце займає визначення пріоритетних напрямів, які б відображали ключові позиції, що впливають на способи виявлення різних форм корупційних дій. Слід зазначити, що забезпечення принципу невідворотності покарання є одним із головних чинників, які так чи інакше протидіють бажанню вчинити злочин з ознаками корупції.

Факторами корупції слід визнавати явища, процеси, інші чинники, які здійснюють будь який детермінуючий вплив на корупцію, обумовлюючи корупцію як явище та сприяють її конкретним проявам [1]. З'ясування цих факторів, є необхідною умовою ефективної діяльності правоохоронних органів по виявленню корупційних злочинів та притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності. Викриття злочину на стадії його підготовки повинно суттєво вплинути на рівень корупційних загроз. Це завдання повинно виконуватись на стадії оперативно-розшукової діяльності, але за умов деяких змін до законодавства. Відповідно до ст. 6 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», забороняється приймати рішення щодо проведення оперативно-розшукових заходів за відсутності підстав, передбачених у законі. Поняття «достатніх» підстав в Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» не визначені, а тому потребують науково-методичного обґрунтування, оскільки закон пов'язує правильне визначення цього поняття з отриманням дозволу на проведення оперативно-розшукової діяльності, а керівник відповідного оперативного підрозділу, який дає дозвіл на заведення оперативно-розшукової справи несе відповідальність за законність здійснюваних заходів відповідно до чинного законодавства (ч. 3 ст. 9 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»). На наш погляд, підстави для заведення оперативно-розшукової справи можна вважати достатніми, якщо їх характер свідчить про ті обставини, які визначені в ст.6 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність». Але якщо питання стоїть про ефективність протидії корупції, то час вимагає більш широкого тлумачення цього поняття. Наприклад, заведення оперативно-розшукових справ повинно проводитись на кожний випадок корупційного ризику наприклад, проведення тендерних торгів, використання певних сум бюджетних коштів, явна невідповідність матеріального стану посадовця його прибуткам, прийняття відповідних рішень органами влади з питань використання певних ресурсів (наприклад землі), виконання оборонних замовлень тощо. Законодавець повинен чітко визначити в

Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність», що сам факт наявності корупційного ризику є підстава для проведення оперативно-розшукових заходів. В деяких публікаціях корупційні ризики розглядаються, як сукупність правових, організаційних та інших факторів і причин, які породжують, заохочують (стимулюють) осіб до скоєння корупційних правопорушень під час виконання ними функцій держави або місцевого самоврядування [2]. Але, на наш погляд, наявність корупційних ризиків, не можна пов'язувати тільки з діяльністю владних інституцій, які здійснюють функції державного управління з підготовки, прийняття та виконання управлінських рішень, за допомогою яких відбувається реалізація державної політики. В контексті діяльності оперативно-розшукових служб правоохоронних органів, корупційні ризики повинні розглядатись значно ширше, як сам процес підготовки та реалізації державних органів своїх функцій взагалі. Специфіка державної служби створює можливості для існування суперечливих інтересів – індивіда, соціальних груп, суспільства та самої держави, зіткнення яких в управлінському процесі спричиняє (або може спричинити) виникнення різноманітних конфліктних ситуацій, а іноді призводить і до скоєння корупційних правопорушень [3]. Але в такому разі оперативні підрозділи повинні проводити оперативно-розшукові заходи відразу відносно конкретних осіб, а не виходити на цих осіб, шляхом аналізу відповідної ситуації, яка складається навколо певної події. Саме в такому контексті і необхідно виявляти корупційні прояви, не чекати інформацію про особу, а шляхом проведення оперативно-розшукових заходів цю особу знаходити і викривати. Змінивши підстави і методику проведення оперативно-розшукових дій по виявленню корупційних злочинів, правоохоронні органи запрацюють більш ефективно, що позначиться на загальному рівні цих злочинів.

Список використаних джерел

1. Фактори корупції. URL: https://mvs.gov.ua/ua/pages/Faktori_korupcii.htm.
2. Дмитрієв Ю. Корупційні ризики у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/8207>.
3. Дмитрієв Ю. Корупційні ризики у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/8207>.